

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Львівський національний аграрний університет
Освітня програма	19361 Менеджмент
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	073 Менеджмент

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Львівський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	19361
Назва ОП	Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Котикова Олена Іванівна, Віннікова Еліна Олександрівна, Шаульська Лариса Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	28.10.2020 р. – 30.10.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/navchchas/osvprog2018/osvprogrambak2018/6749-zvitsamocmen2020.html
Програма візиту експертної групи	http://www.lnau.edu.ua/lnau/index.php/uk/konf/6750-newsprod271020.html

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загалом ОП справила позитивне враження: ЛНАУ формує та розвиває сприятливе освітнє середовище для студентів, забезпечує досягнення заявлених цілей та результатів навчання за ОП "Менеджмент", надає можливості самостійно формувати свій професійний профіль у межах вибіркового освітнього курсу ОП та долучатися до творчої, культурної, науково-дослідницької, міжнародної діяльності університету. Отже, умови для навчання, особистісного розвитку та соціалізації студентів створено, що є важливим для бакалаврської програми. Вагомий позитивний вплив на ОП здійснює орієнтація університету на проекти у співробітництві із практичною галуззю, програми розвитку аграрного сектора та розвитку сільських територій у регіоні. Політика забезпечення якості відповідно до європейських стандартів у ЛНАУ наразі ще формується, але напрям, у якому відбувається цей процес (залучення керівництва, підрозділів та структур, академічних співробітників і студентів до процесів забезпечення якості; залучення зовнішніх стейкхолдерів), дозволяє стверджувати про бажання та спроможність університету модернізувати освітні програми та поступово формувати культуру якості. ОП "Менеджмент" демонструє достатній рівень відповідності критеріям оцінювання якості, має потенціал для розвитку.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Започаткована система опитувань здобувачів для оцінки рівня задоволеності організацією і змістом навчального процесу в межах ОП «Менеджмент», у тому числі з використанням Google forms. Сформоване надійне коло зовнішніх стейкхолдерів – роботодавців, партнерів та випускників, готових до розширення співпраці. Налагоджуються зв'язки з потенційними роботодавцями, є факти залучення роботодавців не лише до формування, але й реалізації ОП. Врахування регіонального та галузевого контексту ОП, у тому числі через участь НПП у розробці Стратегії розвитку регіону та Плану заходів з її реалізації. Активна ініціативна позиція та поєднання академічного й прикладного досвіду гаранта ОП «Менеджмент» Ю.В. Дубневича є перевагою та сильною стороною, яка впливає на якість та стрімке удосконалення програми. Партнерська взаємодія адміністрації ЛНАУ та розробників ОП «Менеджмент» із здобувачами освіти, наявність інституційних засад для їхньої участі у процесах перегляду освітніх програм, позитивна динаміка процесу залучення здобувачів освіти до забезпечення якості освітніх програм. Обґрунтований перелік освітніх компонентів, які в сукупності забезпечують досягнення ПРН. Збалансоване поєднання орієнтації на загальний менеджмент та галузеву специфіку. Можливість обирати серед дисциплін загальноуніверситетського вибору. Практично всі викладачі ОП «Менеджмент» мають наукові ступені і вчені звання; достатнім є рівень відповідності академічної кваліфікації викладачів спеціальності і дисциплінам. Високий рівень задоволеності здобувачів, випускників змістом і формами навчання й викладання. Розвинена інфраструктура, потужна матеріальна база, гарний стан та достатній рівень технічного облаштування навчальних приміщень; зручне, багатофункціональне та естетично привабливе студмістечко - сучасний простір для навчання, підтримки здорового способу життя, комфортного проживання. Розвиток гострогосподарської тематики досліджень на кафедрі менеджменту, виконання дослідницьких проектів на замовлення ОТГ. Проведення студентських наукових заходів кафедрою менеджменту та ЛНАУ; результативна участь студентів ОП «Менеджмент» у Всеукраїнських наукових заходах. Участь студентів, викладачів у програмах академічної мобільності, стажування та практика у Німеччині, Великій Британії, Польщі. Ініціативи ЛНАУ щодо корпоративних програм підвищення професійної майстерності. Системний моніторинг обізнаності студентів з процедурами контролювання заходів, результативності провадження політики академічної мобільності у тому числі через проведення анкетування здобувачів вищої освіти. Проведення навчальних занять під час дистанційного навчання із застосуванням різних сучасних систем зв'язку та освітніх платформ (Zoom, Moodle та Google forms).

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони Документи, які регламентують діяльність в межах внутрішньої системи забезпечення якості освіти є недостатньо впорядкованими, розміщені у незручному для користування форматі. Є неузгодженість між внутрішніми розпорядчими документами ЛНАУ, зокрема стосовно процедури формування вибіркового дисциплін у ОП. Підхід до проведення опитувань не забезпечує достатнього впливу на підвищення якості ОП. Платформа moodle використовується лише для проведення контрольних заходів (тестування). Студенти недостатньо обізнані у питанні формування соціальних навичок, затребуваних сучасним суспільством і ринком; навчальний контент недостатньо демонструє спрямованість на формування soft skills. Недостатній рівень публікаційної активності викладачів, обмежена кількість публікацій у міжнародних виданнях. Обмеженими є факти оновлення викладачами прикладного досвіду, посилення професійної кваліфікації. Система рейтингування викладачів обмежено виконує передбачені функції, не є основою для прийняття управлінських рішень. Процес співпраці з зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами є недостатньо системним, є ознаки формального рецензування ОП. Рекомендації Доцільною є систематизація внутрішніх нормативних актів за змістом, функціональною та інституційною приналежністю та зручне розташування на сайті у вигляді каталогу затверджених, підписаних та належним чином оформлених документів. Узгодити внутрішні розпорядчі документи ЛНАУ стосовно процедури формування вибіркового дисциплін у ОП. Удосконалити зміст анкет: додати відкриті питання з метою збору пропозицій; додати негативні альтернативи до переліку запропонованих відповідей; конкретизувати питання в напрямі орієнтації на зміст навчального контенту та визначення напрямів удосконалення ОП. Рекомендується розширити межі використання moodle для ведення навчального процесу. Визначити актуальний перелік soft skills фахівця в сфері

менеджменту, передбачити умови їх відпрацювання здобувачами. Стимулювати публікаційну активність викладачів, зокрема у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus, WoS. Забезпечити розвиток корпоративної системи професійного зростання викладачів, передбачити широке включення викладачів до її діяльності; підвищити дієвість та прозорість системи винагород викладачів за професійні здобутки; планувати заходи, що сприяють набуттю викладачами досвіду експертної діяльності, реалізації наукових та прикладних завдань в сфері менеджменту. Забезпечити об'єктивність та коректність процедур рейтингування, передбачити процедуру інформування викладачів про результати рейтингування (із дотриманням етичних принципів), розробити механізм аналізу та узагальнення результатів рейтингування для обґрунтування відповідних рішень. Забезпечити системність роботи із стейкхолдерами, популяризацію та пояснення з боку ЗВО їх актуальної ролі та можливостей впливу на якість ОП; забезпечити документальний супровід процесів обговорення ОП та систематизації пропозицій і зауважень.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма має чіткі цілі, які відповідають цілям освітньої діяльності університету у частині «надання освітніх послуг з підготовки висококваліфікованих фахівців для задоволення потреб України» (пункт 2.3 Статуту ЛНАУ <https://cutt.ly/TgAtDr2>). У відомостях самооцінювання про унікальність ОП згадується двічі: перше – «ефективне поєднання практичної підготовки та теоретичного компонента, а також оволодіння базовими знаннями сучасних дисциплін, зміст яких охоплює специфіку, особливості функціонування та розвитку ефективної системи менеджменту в АПК України» – відображає специфіку зорієнтованості діяльності університету для підготовки фахівців, перш за все аграрної сфери, але лише нею не обмежується; друге – «закріплення їх (кадрів, що є випускниками ОП) на виробництві, професійного розвитку і кар'єрного росту фахівців» – було засвідчено роботодавцями та випускниками ОП в ході інтерв'ювання. Дані факти є підтвердженими, проте їх недостатньо для визначення ОП як унікальної: перше твердження лише визначає специфічність ОП щодо сфери АПК, а другий фактор значно залежить від чинників, на які ОП не може впливати після випуску студентів, за винятком розвинутих під час навчання у студентів м'яких навичок.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Матеріали опитування здобувачів щодо їх задоволеності ОП та викладанням (77 респондентів різних курсів) та зовнішніх стейкхолдерів щодо якості ОП (6 респондентів) (<https://cutt.ly/6gPiAuz>) підтверджують, що цілі ОП та ПРН визначаються з урахуванням їх потреб та очікувань. Анкети для здобувачів містять, переважно, закриті питання, що обмежує можливості надання інтерв'юерами пропозицій щодо удосконалення ОП або пояснення своєї позиції. Безпосередньо до розроблення проекту ОП залучався здобувач Кулявець В. За результатами опитування здобувачів, 85,7 % респондентів на питання «Чи мали Ви інформацію про цілі та ПРН під час навчання?» відповіли, що «так, повністю володіть інформацією» та 14,3 % – так, частково володіть; жоден респондент не дав заперечної відповіді на дане питання. На запитання «Чи залучались Ви до обговорення, розробки і перегляду освітньої програми?» 33,8 % відповіли «так, долучався прямо»; 45,5 % - так, долучався опосередковано; 20,8 % - ні, не долучався. В ході інтерв'ювання здобувачів підтверджено факти опитування в двох формах: на першому курсі – через заповнення паперових форм (з метою виявлення інтересів та побажань студентів щодо культурного життя); щосеместрово – з використанням Google Forms (з метою встановлення рівня задоволеності ОП, в тому числі рівнем викладання). Також здобувачі повідомили про можливість звернення до викладачів, працівників ЗВО з пропозиціями. Проте такої потреби вони, наразі, не відчувають. У анкетах для зовнішніх стейкхолдерів пропозиції респондентів передбачені, анкета надає можливість встановити рівень задоволеності роботодавців випускниками кафедри менеджменту. У ході інтерв'ювання роботодавці підтвердили постійну співпрацю з кафедрою менеджменту (працевлаштування випускників, проходження здобувачами виробничої практики, участь НПП у розробці регіональних програм, круглих столів) та задоволеність високим рівнем випускників ОП. Роботодавці мають можливість ознайомитись з ОП на сайті або безпосередньо від завідувача кафедри і подати свої відгуки (додаток до критерію 1). Усі роботодавці під час інтерв'ювання дали ствердну відповідь про високу якість ОП. Деякі зовнішні стейкхолдери безпосередньо залучені до реалізації програми (Олійник А.М. з 2020 року викладає на ОП). Пропозиції зовнішніх стейкхолдерів щодо реалізації ОП зводились до наступного: Ігнатович А.О. – розширення

участі здобувачів у проходженні практики в установі; Кобринець І.В. та Олійник А.М. – акцентування уваги на м'яких навичках (динамічності, швидкої реакції, адаптивності та вміння комунікувати), що знайшло своє відображення у внесених змінах до ОП («Мотиваційний менеджмент», «Управління соціально-економічним розвитком» та блок вибіркового освітніх компонентів). Під час інтерв'ювання встановлено, що пропозиції НПП щодо формування ОП обговорюються на засіданнях кафедри, методичної комісії, вченої ради факультету. НПП впливають на формування ОП через методики викладання, теми курсів, формування вибіркового блоку дисциплін тощо.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Визначена ОП мета (формування висококваліфікованих та креативних спеціалістів ...) та програмні результати навчання (ПРН4, ПРН6-11, ПРН15) відповідають тенденціям розвитку спеціальності. Також, під час інтерв'ювання було встановлено, що, задля обміну досвідом, в університеті проводяться зустрічі зі студентами, випускниками та роботодавцями; відомими підприємцями аграрної сфери області проводяться лекції на ОП, що забезпечує досягнення програмних результатів з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці (додаток до критерію 1). Випускники ОП наголошували на важливості таких зустрічей та висловлювали побажання про збільшення обсягу такої форми організації освітнього процесу. Цілі освітньої програми (формування висококваліфікованих та креативних спеціалістів в галузі управління різними сферами діяльності АПК, суб'єктів господарювання різного розміру та різних організаційних форм ...) та програмні результати навчання (ПРН2, ПРН3, ПРН5, ПРН11-14) визначаються з урахуванням регіонального та галузевого контексту в частині реалізації оперативних цілей Плану заходів з реалізації у 2020-2023 рр., Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років (<https://cutt.ly/sgPiDMo>), зокрема: стимулювання інноваційних видів економічної діяльності з високою доданою вартістю та стимулювання економічного розвитку сільських та гірських територій. Під час формування ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних освітніх програм (зі слів гаранта ОП), на підставі чого сформовано перелік освітніх компонентів. Зокрема, Львівського національного університету імені Івана Франка, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного університету біоресурсів та природокористування України. ЕГ вважає, що доцільно врахувати досвід і специфіку програм з менеджменту, які реалізуються в аграрних ЗВО України. Щодо врахування досвіду аналогічних іноземних освітніх програм встановлено, що така практика на ОП поширена в частині наповнення окремих складових освітніх компонент, переважно, Польських закладів вищої освіти через досвід, отриманий в них НПП ЛНАУ під час стажування, наприклад у Старопольській Вищій школі в Кельце, участі у конференціях та круглих столах.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На час розробки ОП (2016 рік) стандарт вищої освіти був відсутній. Програмні результати навчання за ОП 2016 року відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для кваліфікаційного рівня бакалавр (шостого рівня). Зокрема, зазначені курси ОП відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій та забезпечують досягнення необхідного рівня: знань – ПРН1, ПРН12; умінь – ПРН3, ПРН10, ПРН13, ПРН14; комунікацій – ПРН6, ПРН11, ПРН15; автономності та відповідальності – ПРН2, ПРН4, ПРН7, ПРН8, ПРН9. З 2019 року програмні результати навчання ОП відповідають визначеним стандартом вищої освіти спеціальності Менеджмент за першим рівнем вищої освіти (стандарт від 29.10.2018 № 1165)

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони Проведення опитувань здобувачів вищої освіти та роботодавців стосовно рівня їх задоволеності ОП, у тому числі з використанням Google forms. Організація комунікації з потенційними роботодавцями. Позитивні практики Врахування регіонального та галузевого контексту ОП на основі участі розробників та викладачів ОП у розробці Стратегії розвитку регіону та плану заходів з її реалізації. Залучення роботодавців не лише до формування, але й реалізації ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони Унікальність ОП не простежується. Під час формування ОП недостатньо враховано досвід аналогічних вітчизняних освітніх програм, які реалізуються в аграрних ЗВО. Недоліки Деякі питання в анкетах

недостатньо інформативні: по-перше, не передбачають можливість надання інтерв'юерами конкретних пропозицій; по-друге, у відповіді типу «повністю погоджуюсь / погоджуюсь / частково погоджуюсь» закладено лише позитивний результат. Рекомендації Підсилити аргументованість унікальності та/або специфікації ОП, враховуючи (серед іншого) галузеву приналежність ЗВО. Удосконалити змістовне наповнення анкет для внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів: до питань, які встановлюють рівень задоволеності додати відкриті питання для збору пропозицій. Під час оновлення ОП дослідити вітчизняні та іноземні освітні програми з менеджменту з вираженою аграрною спрямованістю відповідно до цілей ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Враховуючи повну відповідність ОП та освітньої діяльності підкритеріям 1.2, 1.4 та загальну відповідність підкритеріям 1.1, 1.3, ЕГ встановлює відповідність на рівні В. Всі зазначені слабкі сторони та недоліки не є суттєвими. ЗВО свідомий зазначених недоліків і планує їх усунення.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам ЗУ «Про вищу освіту» щодо навчального навантаження для першого рівня вищої освіти та включає: 1) освітні компоненти циклу загальної підготовки – 113 кредитів ЄКТС, з яких: 91 кредит – обов'язкові дисципліни та 22 кредити – вибіркові дисципліни (5 блоків по три дисципліни); 2) освітні компоненти циклу професійної підготовки – 100 кредитів, з яких: 63 кредити – обов'язкові дисципліни та 37 кредитів – вибіркові дисципліни (5 блоків по три дисципліни, включаючи дисципліни загальноуніверситетського вибору); 3) курсові роботи – 5 кредитів ЄКТС, з яких: 3 кредити – з дисциплін професійної підготовки; 1 кредит – з дисциплін циклу загальної підготовки; 1 кредит – курсова робота за вибором студента (2 дисципліни за вибором); 4) практика зі спеціальності та виробнича практика (обов'язкова освітня компонента циклу професійної підготовки) – 18 кредитів; 5) факультативи (фізичне виховання) – 8 кредитів; 6) атестація – 4 кредити. Таким чином, обсяг ОП за циклом загальної підготовки складає 114 кредитів ЄКТС або 47,5 % та за циклом професійної підготовки – 122 кредити ЄКТС або 50,8 %. На ОП "Менеджмент" навчаються студенти на базі ОКР «Молодший спеціаліст», які здобули відповідний рівень в коледжах, що є структурними підрозділами ЛНАУ. Навчання студентів у коледжах відбувається за планами, зміст яких є узгодженим з переліком та обсягом освітніх компонентів нормативного терміну навчання бакалаврів (інтегровані навчальні плани), що забезпечує досягнення заявлених результатів навчання та компетентностей. ЕГ підтверджує інтегрованість цих планів на основі аналізу ОП та НП 2017 року (надано гарантом на запит ЕГ). Випадків зарахування випускників технікумів та коледжів, які не є в структурі університету за період з 2016 року не було.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру та включає такі розділи: профіль освітньо-професійної програми; перелік компонент; форма атестації здобувачів вищої освіти; матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми та матриця забезпечення програмних результатів освітньо-професійної програми. Проте оформлення освітніх програм у різні роки не завжди відповідає встановленим вимогам внутрішньої системи якості ЛНАУ, зокрема, викладеним у Положенні про формування, затвердження та оновлення освітніх програм у Львівському національному аграрному університеті (<https://cutt.ly/VgAydbM>). Освітні компоненти освітньої програми складають взаємопов'язану систему, проте структурно-логічна схема, наведена у ОП, загальна та не відображає взаємозв'язку між курсами. Потребує також узгодження логіка викладання дисциплін: необґрунтованим є розрив у викладанні деяких дисциплін (1 семестр по дисциплінах «Філософія і політологія» та «Інформатика та інформаційні системи в менеджменті», 2 роки по дисципліні «Економетрія та економіко-математичне моделювання»). Разом з тим, слід відмітити, що в ОП наступних років подібний підхід не застосовувався. Обов'язкові освітні компоненти дозволяють досягти визначених програмних результатів та узгоджені з цілями ОП. Виходячи з назв обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки перелік освітніх компонент, які б забезпечували «формування висококваліфікованих та креативних спеціалістів в галузі управління різними сферами діяльності АПК» (відповідно до мети освітньої програми) є вузьким. Разом з тим, зміст освітніх компонент,

переважно, враховує таку специфікацію. Зі слів НПП, на лекційних та практичних заняттях завжди наводяться приклади діяльності підприємств саме аграрного сектору. Слід також відмітити широкий спектр таких дисциплін в обох циклах серед блоку вибіркового. Результати навчання корелюють із загальними компетентностями та забезпечуються вивченням дисциплін гуманітарного циклу (Українська мова (за професійним спрямуванням), Іноземна мова, Філософія і політологія, Історія України та української культури тощо).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності - Менеджмент. Зміни щодо курсів, які відбулись у ОП, викликані необхідністю забезпечення спеціальних та фахових компетентностей та ПРН відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент». Так, з циклу загальних дисциплін вилучено курси «Трудове право» та «Бухгалтерський облік», що також дозволило збільшити обсяг кредитів ЄКТС обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки; з циклу професійної підготовки вилучено курси «Креативний менеджмент» та «Менеджмент економічної безпеки», натомість до циклу введено «Правове забезпечення в менеджменті» та «Господарське право України» (ПРН1, ПРН9). Програми РН та компетентності, визначені ОП, забезпечуються повністю за рахунок обов'язкових освітніх компонент.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Загальний обсяг кредитів дисциплін за вибором студента - 60 кредитів ЄКТС (25 % від загального обсягу програми), що відповідає законодавству. ЗВО пропонує два варіанти для здобувачів при виборі курсів: одна дисципліна з трьох на вибір у п'яти блоках з циклу загальної підготовки (5 дисциплін з 15); по одній дисципліні з трьох блоків та один блок з двох на вибір; крім того об'єктом вибору є курсова робота. В змісті окремих блоків є дисципліни, зміст яких дублюється («Державне та регіональне управління», «Менеджмент у державних організаціях», «Менеджмент державних установ і організацій», «Основи державного регулювання економіки»; «Міжнародна економіка», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародні економічні відносини та ЗЕД», «Світове господарство і МЕН»). Позитивним фактом є передбачена можливість вільно обрати дві загальноуніверситетські дисципліни з будь-якої ОП ЗВО (з обмеженнями організаційного характеру). Здобувачі та результати анкетування підтверджують передбачену процедуру: вибір курсів відбувається в усіх семестрах, починаючи з 1-о і закінчуючи 8-им. Індивідуальні навчальні плани формуються відповідно до заяв здобувачів, але в них не конкретизовані освітні курси із загальноуніверситетського блоку дисциплін та, в окремих планах, наявні технічні помилки. Є необхідність усунення деяких розбіжностей у Положеннях, які регламентують правила встановлення вибіркової у ОП, зокрема: Положення про індивідуальні навчальні плани студентів ЛНАУ від 13.05.2019 року («Вибіркові навчальні дисципліни студенти можуть обирати: для бакалаврського рівня підготовки – на 2, 3 і 4 курсах») та Положення про організацію освітнього процесу у ЛНАУ (пункт 2.22) від 20.02.2020 року («такі дисципліни (вибіркові) вивчають студенти за освітніми програмами підготовки: бакалаврів – упродовж 3-4 курсів») (додаток до критерію 2). Дисципліни вільного вибору циклу загальної підготовки є різноманітними, курси вільного вибору циклу професійної підготовки вужчі і, переважно, відповідають спеціальності Менеджмент, що не є вдалим підходом вибіркової з точки зору забезпечення особистісного розвитку здобувача освіти та запровадження міждисциплінарності в освітній процес, однак знаходиться в правовому полі автономії університету та відповідає меті ОП, її регіональному та галузевому спрямуванню. Відповідно до Положення про організацію навчального процесу ЛНАУ «мінімальна кількість студентів в групі для вивчення вибіркового дисциплін має становити щонайменше 10 студентів». Отже, здобувачі мають можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. Позитивною практикою є можливість вибору дисциплін з інших ОП університету. Процедура і організаційне забезпечення обрання дисциплін є прозорими та зрозумілими. Здобувачів інформують про зміст дисциплін перед вибором, зокрема через силабуси. ЕГ позитивно оцінює ініціативу щодо розробки силабусів, проте зазначає, що їх структура та зміст є занадто уніфікованими, типовими.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Організація практичної підготовки регламентується Положенням про проведення практики студентів ЛНАУ (від 06.02.2017 р) та Положенням про організацію навчального процесу ЛНАУ (від 20.05.2020). ОП включає дві навчальні практики (у 2 та 4 семестрах) обсягом 12 кредитів ЄКТС (по 4 тижні) та виробничу практику (у 6 семестрі) обсягом 6 кредитів ЄКТС (4 тижні). За результатами анкетування здобувачів вищої освіти, яке проводив ЛНАУ, 7 респондентів (з 77 опитуваних) на питання «Які дисципліни треба, на вашу думку, включити для поліпшення освітнього процесу?» дали відповідь про доцільність збільшення практичної підготовки, в тому числі 3 – з виїздом на виробництво. На питання «Чи здобули Ви компетентності під час практичної підготовки, які необхідні для подальшої професійної діяльності?» 80,5 % респондентів відповіли – так, безумовно; 16,9 % – так, частково; 1 особа – не може оцінити; 1 особа – ні, не здобув. Під час інтерв'ювання випускників та зовнішніх стейкхолдерів встановлено, що отримані здобувачами під час практик компетентності є корисними в їхній подальшій професійній

діяльності: університет у співпраці із роботодавцями та випускниками програми ретельно підходить до визначення змісту практик, організації проходження практики та захисту звітів з практики. Бази практик студенти обирають самостійно, університет надає можливість проходити практику, переважно, на провідних аграрних підприємствах області відповідно до укладених договорів, у тому числі, на філіях кафедри: Жовківська районна державна адміністрація, ПАФ «Винниківська», ТОВ «Агро Фрутіка Бишків» та ін. (додаток до критерію 2).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), зокрема за такими програмними результатами: ПРН4. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, креативності, командної роботи – ОК15, ОК17, ОК19, ОК21, ОК22; ПРН7. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації – ОК17, ОК19; ПРН8. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним – ОК30, ОК31, ОК32, ОК33, ОК34; ПРН9. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера – ОК28, ОК29, ОК30, ОК31, ОК32, ОК33, ОК34; ПРН15. Здатність ефективно виконувати комунікативні навички у сфері розв'язання проблем менеджменту та адміністрування – ОК15, ОК22, ОК23, ОК24, ОК26. Форми ж відпрацювання відповідних соціальних навичок у силабусах, робочих програмах не зазначені. За результатами опитування здобувачів вищої освіти такі soft skills, як здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії, вони отримали під час вивчення таких дисциплін, як: Менеджмент; Самоменеджмент; Управління персоналом, Креативний менеджмент; Системи технологій; Комунікативний менеджмент; Теорія менеджменту; Організація праці менеджера. При цьому 15 здобувачів (майже 20 %) не дали відповіді на це ж питання при проведенні анкетування. Такий результат свідчить про нерозуміння деякими студентами терміну «soft skills», що простежувалось під час інтерв'ювання. При цьому, спостереження за випускниками під час інтерв'ювання підтвердило прояви ними окремих соціальних навичок, що було продемонстровано вербально та невербально.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Розподіл навантаження за ОП по тижнях складає від 19 годин у 3 семестрі до 25 годин у 2 та 4 семестрах. Обсяг самостійної роботи, зафіксований в ОП становить 62,6 кредити ЄКТС (3758 годин), що складає 52,2 % від загального обсягу навантаження. Проте, такий підрахунок неточний, оскільки в сумі 3758 годин самостійної роботи та 2632 години аудиторного навантаження складають на 810 годин менше, від загального навантаження зазначеного в ОП. Така розбіжність виникла внаслідок відсутності розподілу годин за окремими видами робіт, зокрема: підготовка курсових робіт (150 годин), проходження практик (540 годин) та комплексний кваліфікаційний іспит (120 годин). В цілому, обсяг самостійної роботи за освітніми курсами не перевищує 2/3 від загального обсягу годин по окремих дисциплінах. Такий же підхід збережено і в ОП 2020 року. За результатами анкетування здобувачів вищої освіти, яке проводив ЛНАУ, 62,3 % респондентів (з 77 опитуваних) на питання «Чи вистачає Вам часу на самостійну роботу?» відповіли ствердно; 32,5 % - так, є трохи вільного часу; 4 особи – ні, часу мало. Проте, дане опитування не містило відкритих питань, які б дали можливість з'ясувати – з яких саме курсів у здобувачів є потреба у збільшенні обсягу часу на самостійну роботу або навпаки. Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, вони запевнили, що обсяг навантаження їх задовольняє.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою навчання за освітньою програмою «Менеджмент» не проводиться.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони Розпочато роботу по формуванню силабусів з освітніх курсів. Обґрунтований перелік освітніх компонентів, які в сукупності забезпечують досягнення ПРН. Позитивні практики Можливість обирати серед дисциплін загальноуніверситетського вибору.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони Структура та зміст силабусів є уніфікованими, що призводить до їх знеособлення та ідентичності за окремими дисциплінами. Неконкретизована структурно-логічна схема без відображення взаємозв'язку між освітніми курсами. Недоліки Розрив у часі при викладанні окремих дисциплін без обґрунтованої доцільності такого підходу. Неузгодженість між внутрішніми розпорядчими документами ЛНАУ стосовно процедури формування вибіркового дисциплін у ОП, приклади дублювання змісту дисциплін, які об'єднані в блоки. Рекомендації Створити умови для можливості втілення викладачами авторського підходу до формування структури та змісту силабусів. Узгодити логіку взаємозв'язку між окремими освітніми компонентами, враховуючи їх обов'язковість та вибірковість. Узгодити внутрішні розпорядчі документи ЛНАУ стосовно процедури формування вибіркового дисциплін у ОП, зокрема Положення про індивідуальні навчальні плани студентів ЛНАУ та Положення про організацію освітнього процесу у ЛНАУ.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП повністю узгоджена із якісними характеристиками за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.5, 2.6, 2.8 та має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 2.2 та 2.4. Відповідність всім підкритеріям підтверджена необхідними положеннями та документами, що є у вільному доступі. Освітня програма та освітня діяльність загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими або вже усунутими в ОП наступних років.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому є зрозумілими (до правил на сторінці ЗВО окремо розміщені додатки), не містять дискримінаційних положень, відповідають Умовам прийому на навчання до закладів вищої освіти України та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО <https://cutt.ly/YgSuNT1>. Разом з тим, вкладки «Абітурієнту / Накази на зарахування» <https://cutt.ly/ng1Ys1w> та «Абітурієнту / Результати іспитів» <https://cutt.ly/Kg1Yf3o> на офіційному сайті ЗВО складні у користуванні: усі накази та результати представлено у розрізі освітнього ступеня без зазначення у назві файлу спеціальностей, що значно ускладнює процес користування. Деякі документи розміщено двічі: у вкладці «Абітурієнту / Ліцензія, сертифікати» абсолютно однакові за змістом відомості щодо здійснення освітньої діяльності ЛНАУ стосовно ліцензовано обсягу та підтверджуючих документів розміщено у двома файлами («Ліцензовані обсяги та розп. місьць 2019» <https://cutt.ly/2g1Yjig> та «Ліцензія» <https://cutt.ly/Jg1YzvK>). Деякі документи мають однакову назву, але містять різну інформацію: «Абітурієнту / Ліцензія, сертифікати / Сертифікати СА бакалавр» перший документ розміщено за посиланням <https://cutt.ly/Gg1Ybbu> та другий документ розміщено за посиланням <https://cutt.ly/Og1YDd9>. Крім того, з назв документів не зрозуміло про які спеціальності містяться дані у файлах.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на навчання для здобуття СО «Бакалавр» відбувається на основі повної загальної середньої освіти та на основі здобутого ОКР «Молодший спеціаліст» і відповідає вимогам Умов прийому та Правилам прийому до ЛНАУ. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості ОП за спеціальністю Менеджмент, що відображено у пропозиції дисциплін за вибором («Іноземна мова» або «Географія») та визначених вагових коефіцієнтах (вага предметів сертифікату): українська мова та література – 0,35; математика – 0,30; іноземна мова/географія – 0,25. Конкурсний відбір для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста здійснюється за результатами фахового іспиту та вступних випробувань у формі зовнішнього незалежного оцінювання з математики (математики або історії України для

небюджетних конкурсних пропозицій) та української мови і літератури. Процедура перезарахування кредитів, отриманих на попередньому рівні не передбачена, оскільки вступники навчаються у коледжах ЛНАУ за інтегрованими планами. ЕГ вважає, що процедура перезарахування має бути передбачена, оскільки Правила прийому допускають вступ з будь-яких коледжів.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, здійснюється відповідно до Правил прийому до ЛНАУ, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ЛНАУ, Положення про порядок відрахування, поновлення та переведення студентів до ЛНАУ, Положення про порядок визначення академічної різниці та перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) у ЛНАУ <https://cutt.ly/VgAydbM>. Випадки перезарахування результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, в тому числі під час академічної мобільності, за даною ОП відсутні. Здобувачі вищої освіти поінформовані про можливість визнання результатів навчання отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, а також знають про можливості участі у них. Під час інтерв'ювання керівник відділу міжнародних зв'язків Іщенко О.Є. засвідчила, що відділ займається пошуком програм академічної мобільності за всіма ОП, які реалізуються в ЛНАУ, та за ОП «Менеджмент», зокрема. За наявності програм, інформація доводиться до здобувачів та НПП. Наразі програми академічної мобільності за ОП «Менеджмент» не реалізуються, тому випадки перезарахування результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, в тому числі під час академічної мобільності, за даною ОП відсутні. Разом з тим, під час інтерв'ювання НПП повідомили, що у 2015 році 8 здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Менеджмент» проходили навчання за програмою академічної мобільності у Чехії.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентуються нормами Тимчасового положення про порядок визнання у ЛНАУ результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, та розміщені на офіційному веб-сайті університету. За даною ОП підготовка здобувачів вищої освіти та визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті не відбувалось.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони Правил прийому до ЗВО відповідають чинному законодавству та не містять дискримінаційних положень. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості ОП за спеціальністю. Позитивні практики Закріплені у відповідних нормативних внутрішніх документах чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти під час академічної мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони - Недоліки Вкладка для абітурієнтів щодо умов вступу та результатів вступних випробувань на офіційному сайті ЗВО перевантажена інформацією та складна у користуванні. В Правилах прийому на базі ОКР "Молодший спеціаліст" не передбачена процедура перезарахування кредитів, отриманих на попередньому рівні. Рекомендації Структурувати вкладку «Абітурієнту» з метою спрощення користування та чіткості викладеної інформації. Розробити порядок перезарахування кредитів, отриманих вступниками на базі ОКР "Молодший спеціаліст" для здобуття СО "Бакалавр"

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП та освітня діяльність за підкритеріями 3.1, 3.3, 3.4 повністю відповідають вимогам, відповідність за підкритерієм 3.2 є достатньою. Зазначені недоліки не є критичними в контексті впливу на якість ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Фаховий аналіз змісту освітніх компонентів (силабуси, робочі програми, анотації, навчально-методичні матеріали для проведення лекцій, семінарів – <https://cutt.ly/TgSiYMU>) та інтерв'ю з викладачами й здобувачами вищої освіти підтвердили, що передбачені форми і методи навчання сприяють досягненню результатів навчання за дисциплінами, в сукупності формують програмні результати навчання; відповідають цілям ОП та матриці забезпечення ПРН освітніми компонентами. Здобувачами підтверджено використання як традиційних форм роботи в аудиторії (різні типи лекцій, семінарів), так і активних методів навчання («мозковий штурм», колективні проекти, дискусії, тренінговий формат). Здобувачі підкреслили високий рівень задоволеності змістом і методами навчання, зазначили цінність участі практиків у викладанні, звернули увагу на відкритість викладачів, їхню зацікавленість у досягненні студентами результатів та готовність консультувати за запитом студента. Здобувачі висловились щодо переваг аудиторного навчання перед дистанційним саме в контексті використання активних методів та зазначили, що в дистанційному форматі налагоджено повноцінний навчальний процес. В умовах карантину заняття йдуть за розкладом, для проведення пар використовується платформа zoom, налагоджена комунікація через електронну пошту та надання доступу до навчальних матеріалів, розміщених на google-диску. На підставі аналізу матеріалів та проведених інтерв'ю, ЕГ робить висновок щодо достатнього рівня студентоцентрованості навчального процесу. Принцип академічної свободи дотримується для викладачів (які є вільними у формуванні навчального контенту, підборі релевантного набору форм роботи зі студентами) і для студентів (є можливість вибору тем курсових робіт, дисциплін, індивідуальних завдань за дисциплінами; створені умови для впливу на якість і зміст навчання через опитування – <https://drive.google.com/drive/folders/15qLd9EkdueYjkHuB2v1a-utsPoJA3h3a?usp=sharing>), відповідні підтвердження отримані в ході інтерв'ю.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Основна інформація щодо цілей та змісту ОП «Менеджмент», заявлених програмних результатів навчання, компетентностей розміщена на сайті ЗВО в освітніх програмах 2016-2020 рр. (<https://cutt.ly/GgFNhoR>) Зміст освітніх компонентів на сайті представлений у вигляді силабусів дисциплін (<https://cutt.ly/3gFNxuF>). Позитивно слід оцінити рішення кафедри розробити силабуси для всіх ОК освітньої програми та обрати їх як сучасний спосіб інформування здобувачів. За ініціативи гаранта ОП викладачі кафедри менеджменту вивчили актуальний досвід університетів, прослухали курси Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, присвячені розробці та використанню силабусів, розміщені на платформі Prometheus. Інші навчальні матеріали (робочі програми, анотації та тексти лекцій, завдання для практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи), порядок та критерії оцінювання за кожним освітнім компонентом презентуються викладачами на початку семестру та направляються (у необхідному обсязі) на особисті електронні скриньки студентів (або надається доступ до відповідних матеріалів, розміщених на кафедральному google-диску). Здобувачі вищої освіти засвідчили, що інформація є зрозумілою, доступною, достатньою для опанування змісту освітніх компонентів та виконання всіх видів індивідуальних завдань. Засоби діагностики та системи оцінювання за освітніми компонентами є зрозумілими для здобувачів, проте ЕГ констатує їхню недостатню спрямованість на вимірювання ступеню досягнення РН та ПРН; не продемонстровано спосіб відпрацювання соціальних навичок та підхід до вимірювання ступеню їх досягнення, коментарі викладачів не додали інформації щодо форм роботи, спрямованих на розвиток soft skills. В університеті є тривалий досвід використання платформи moodle, але її застосування в навчальному процесі не є масовим, студенти і викладачі надали інформацію тільки щодо проведення контрольних заходів (тестування) в moodle.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Спілкування експертної групи з керівництвом ЛНАУ, гарантом, викладачами, вивчення історії кафедри менеджменту стало підставою для такого висновку: напрацьований науковий потенціал (розвиток переважно прикладної науки), виконання досліджень аграрно-управлінської спрямованості на запит економіки регіону, на замовлення ОТГ є достатнім підґрунтям для стимулювання з боку викладачів студентської наукової активності та поєднання навчання і досліджень в межах ОП «Менеджмент». Факти, які підтверджують цей висновок є такими. По-перше, більшість викладачів кафедри є дослідниками-виконавцями НДР «Організаційно-економічні трансформації у розвитку організаційно-правових форм господарювання і системи менеджменту в АПК», мають

публікації, оновлюють на цій основі курси; проте в переліках рекомендованих джерел за освітніми компонентами відповідний доробок викладачів не представлений. По-друге, здобувачі ОП є постійними учасниками конференції, яка регулярно проводиться кафедрою менеджменту (щорічна Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи розвитку»), загальноуніверситетського форуму молодих вчених «Студентська молодь і науковий прогрес в АПК» (відповідь ЗВО на запит ЕГ). По-третє, зміст ряду освітніх компонентів («Економіко-математичне моделювання», курсові роботи, індивідуальні завдання в межах практичної підготовки) орієнтують здобувачів на відпрацювання базових навичок для дослідницької діяльності. По-четверте, кафедра підтримує діяльність наукового гуртка «Менеджер», в межах якого студенти вчаться проводити дослідження, готувати наукові результати до презентації, спілкуються з практиками (додаток до критерію 4). По-п'яте, є результати участі здобувачів у наукових заходах всеукраїнського рівня: Гіджак О. – диплом III ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт зі спеціальності «Управління персоналом та економіка праці» (ТНЕУ, 2020 р.); Кучіна І. – диплом III ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт в галузі «Управління у сфері економічної конкуренції» (Полтавська державна аграрна академія, 2020 р.); Схаб О. – диплом III ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт зі спеціальності «Управління проектами і програмами» (ЛНАУ); Кулявець В. – диплом I ступеня на Всеукраїнській студентській олімпіаді з дисципліни «Стратегічне управління» в НТУУ КП імені І. Сікорського; Мурин С. – диплом III ступеня у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» в ТНЕУ (додаток до критерію 4). ЕГ констатує, що створені в ЛНАУ умови для поєднання навчання та досліджень відповідають вимогам бакалаврського рівня підготовки і достатньою мірою використовуються викладачами та здобувачами ОП «Менеджмент».

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

В ході проведення експертизи ЕГ встановила, що оновлення освітніх компонентів ОП «Менеджмент» відбувається щорічно, контролюється завідувачем кафедри та першим проректором й передбачає використання результатів дослідницької та науково-організаційної діяльності гаранта, викладачів. Всі викладачі кафедри менеджменту є виконавцями ініціативних НДР («Організаційно-економічні трансформації у розвитку організаційно-правових форм господарювання і системи менеджменту в АПК»), викладачі інших кафедр, які забезпечують викладання за ОП «Менеджмент» також є дослідниками – виконавцями НДР «Організаційно-економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектора економіки та села», «Формування механізмів соціально-економічного розвитку сільських територій», «Удосконалення механізму підвищення ефективності агропромислового виробництва» (<https://cutt.ly/DgSoiFs>). Позитивною практикою є виконання серії дослідницьких проектів на замовлення місцевих громад (керівник – гарант ОП «Менеджмент» Дубневич Ю.В., виконавці – викладачі кафедри), що є джерелом актуальних кейсів для практичних занять відповідних дисциплін: «Бізнес-план по організації виробництва та реалізації озимого жита та сої», «Розрахунок спроможності Малехівської об'єднаної територіальної громади», «Соціально - економічний розвиток Трускавецької об'єднаної територіальної громади». Публікації частини викладачів підтверджують активність дослідницької діяльності, є приклади публікацій статей у авторитетних міжнародних виданнях (8 викладачів мають публікації в журналах, що індексуються у scopus, wos), відбуваються захисти дисертацій. Разом з цим, ЕГ має констатувати, що зміст певних освітніх компонентів частково враховує актуальні дослідження в сфері менеджменту/профілю дисципліни, не містить посилань на новітні міжнародні видання і публікації розробників курсу, орієнтує здобувачів на застарілу літературу.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЕГ має підстави засвідчити, що ЛНАУ має сформовану мережу міжнародних партнерів для забезпечення інтернаціоналізації діяльності (<https://cutt.ly/lgSoQLK>). Міжнародний вектор закладений на рівні стратегічних завдань університету (<https://cutt.ly/zgSoYXw>) як передумова для професійного зростання викладачів та розвитку мовної компетентності. Партнером кафедри менеджменту є Старопольська Вища Школа у Кельце (Польща), в якій викладачі кафедри пройшли стажування – доцент Ковалів В.М., в.о. доцента Бінерт О.В., доценти Попівняк Р.Б., Синюк О.В., в.о. доцента Федик О.В., доцент Войнич Л.Й. Доцент Дубневич Ю.В. пройшов стажування у державній вищій техніко-економічній школі ім. Кс. Броніслава Маркевича в Ярославі (Польща); доцент Ковалів В.М. мав стажування за програмою академічної мобільності Erasmus+ в університеті Льєда, Іспанія (додаток до критерію 4). Корисною практикою мало би стати зростання кількості публікацій наукових статей у міжнародних виданнях, відображення результатів міжнародних стажувань у змісті освітніх компонентів, у результатах навчання. Позитивним фактом є співпраця з студентською службою працевлаштування Logo, в межах якої студенти Бігун Ю., Сметана Д., Троишин О., Юськів М., Чорний Д., Попик Ю., Назар А., Конончук О., Стронціцький П. та інші пройшли ознайомчо-виробничу практику з мовним стажуванням у Німеччині, Великій Британії (додаток до критерію 4). Разом з висновком щодо наявності зв'язку навчання й викладання за ОП «Менеджмент» з результатами інтернаціоналізації, ЕГ зазначає потребу активізації та розширення її напрямів.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Перший досвід розробки силабусів для всіх ОК освітньої програми «Менеджмент» 2. Високий рівень задоволеності здобувачів, випускників змістом і формами навчання й викладання. 3. Започаткована система опитувань здобувачів для оцінки рівня задоволеності організацією і змістом навчального процесу в межах ОП «Менеджмент». 4. Розвиток госпдогвірної тематики досліджень на кафедрі менеджменту, виконання дослідницьких проєктів на замовлення ОТГ. 5. Проведення студентських наукових заходів кафедрою менеджменту та ЛНАУ; результативна участь студентів ОП «Менеджмент» у Всеукраїнських наукових заходах. 6. Участь студентів, викладачів у програмах академічної мобільності, стажування та практика у Німеччині, Великій Британії, Польщі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони, недоліки 1. Зміст частини освітніх компонентів частково враховує актуальні дослідження в сфері менеджменту/профілю дисципліни, не містить посилань на новітні міжнародні видання і публікації розробників курсу, орієнтує здобувачів на застарілу літературу. 2. Платформа moodle використовується лише для проведення контрольних заходів (тестування). 3. Опис освітніх компонентів, представлений в силабусах та зміст ОК частково забезпечують кореляцію змісту ОК з заявленими в ОП «Менеджмент» програмними результатами навчання та відповідними компетентностями. 4. Навчальний контент не демонструє спрямованості на формування та оцінювання soft skills. 5. Зміст ОК, форми викладання обмежено демонструють результати міжнародної активності викладачів. Рекомендації 1. ЕГ зазначає потребу оновлення переліків рекомендованої літератури за освітніми компонентами та включення до них видань, в яких публікуються результати наукових досліджень з менеджменту, зокрема викладачів – розробників курсу. 2. Рекомендується розширити межі використання moodle для ведення навчального процесу, оскільки можливості спеціалізованої навчальної платформи забезпечують більш якісну комунікацію між викладачами і студентами, ніж електронна пошта і месенджери. 3. Оновити підходи до обрання засобів діагностики та систем оцінювання, спроможних встановити ступінь досягнення результатів навчання та компетентностей. 4. Передбачити спеціальні форми роботи, індивідуальні/колективні завдання для здобувачів з метою відпрацювання soft skills фахівця в сфері менеджменту з урахуванням специфіки ОП. 5. Розширити межі інтернаціоналізації, зокрема шляхом використання її дистанційних форм (е-інтернаціоналізація).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ фіксує значний рівень відповідності вимогам щодо навчання і викладання за ОП «Менеджмент» в контексті підкритеріїв 4.1-4.3, достатній рівень відповідності вимогам підкритеріїв 4.4, 4.5 та наявність несуттєвих недоліків, що зумовлює встановлення відповідності на рівні В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальні вимоги щодо контрольних заходів визначені у ОП у розділі «Викладання та оцінювання» та регламентуються внутрішніми нормативними документами: Положення про критерії оцінювання знань та вмінь студентів ЛНАУ, Положення про організацію освітнього процесу у ЛНАУ, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти у ЛНАУ (<https://cutt.ly/LgSoMCT>). Зустріч зі здобувачами вищої освіти, випускниками, викладачами та студентським самоврядуванням показали, що на початку кожного семестру викладачі інформують студентів про форми контрольних заходів, методи та критерії оцінювання. Форму проведення поточного контролю (тести, опитування, контрольна робота тощо) встановлює ведучий викладач відповідно до програмних результатів ОП. Результати навчання здобувачів оцінюються за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно; зараховано, не зараховано) та 100-бальною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). Контрольні заходи та критерії їх оцінювання є: 1) чіткими і зрозумілими, що підтверджують результати анкетування здобувачів (<https://cutt.ly/ngSo2Q6>) та їх відповіді під час інтерв'ювання; 2) валідними, що забезпечується різними видами (поточний, тематичний, підсумковий, самоконтроль) та формами (поточний контроль – усне та письмове опитування, оцінка роботи в малих групах, тестування, захист індивідуальних завдань; підсумковий контроль – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю; державна атестація – здача комплексного кваліфікаційного іспиту) контролю; 3) заздалегідь оприлюдненими. Система оцінки та контролю щодо конкретних курсів описана в

силабусах відповідних освітніх курсів та озвучується здобувачам вищої освіти на початку кожного семестру викладачем. Види контролю і його періодичність наведено в графіку освітнього процесу та доводиться до здобувачів освітнього процесу шляхом комунікування деканатів зі старостами, через кураторів груп та викладачів. Разом з тим, у силабусах критерії оцінювання здобувачів вищої освіти щодо конкретних видів робіт та контрольних заходів за окремими освітніми компонентами потребують конкретизації та чіткості.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

З 2018 року ЗВО використовує форми атестації, які визначені у стандарті вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (введений в дію з 2018/2019 н.р.), який передбачає атестацію у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Відповідно до ОП та НП 2016, 2017 та 2018 років атестація випускників освітньо-професійної програми спеціальності 073 «Менеджмент» проводиться у формі здачі комплексного кваліфікаційного іспиту та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр з менеджменту.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процес проведення контрольних заходів є прозорим та зрозумілим, доступним для всіх учасників освітнього процесу, що підтверджують результати анкетування здобувачів (<https://cutt.ly/HgSo7z7>) та їх відповіді під час інтерв'ювання. Норми та процедури проведення контрольних заходів послідовно дотримуються під час реалізації ОП та забезпечують об'єктивність екзаменаторів (застосовується практика проведення тестування в системі електронного навчання Moodle та Google forms); включають процедури оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження (механізм оскарження результатів контрольних заходів реалізується відповідно до Положення про організацію навчального процесу в ЛНАУ, Положення про розгляд звернень студентів ЛНАУ та Положення про екзаменаційну комісію ЛНАУ <https://cutt.ly/LgSoMCT>), що підтверджують як результати анкетування здобувачів, так і їх відповіді під час зустрічей. Студенти та випускники зазначають, що ситуацій, які б свідчили про необ'єктивність оцінювання, неефективність контрольних заходів або врегулювання конфліктів інтересів не було. В умовах запровадження дистанційного (та змішаного) навчання основними формами організації освітнього процесу в університеті є навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка та контрольні заходи. Проведення навчальних лекційних, практичних занять та консультацій відбувається, переважно, із застосуванням платформи Zoom. Контрольні заходи проводяться із застосуванням moodle або Google forms. Під час виконання самостійної/індивідуальної роботи та самопідготовки до занять здобувачі ОП можуть використовувати також ресурси електронної бібліотеки ЛНАУ, проте віддалений доступ до неї – поза межами університету – наразі неможливий.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Популяризація політики академічної доброчесності здійснюється, переважно, через комунікацію з кураторами груп та викладачами освітніх курсів. До процесу популяризації академічної доброчесності долучаються різні структурні підрозділи. Наприклад, у 2018 році Наукова бібліотека ЛНАУ проводила семінар, на якому один із виступів (Людмила Мельничук) був присвячений темі антиплагіату (додаток до критерію 5) (<https://cutt.ly/bgSpoM2>). Процедура притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність у ЛНАУ та Антикорупційною програмою ЛНАУ (<https://cutt.ly/JgSpfrq>). Заклад вищої освіти використовує відповідні технологічні рішення (StrikePlagiarizm) як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності в рамках угоди між ЛНАУ та ТОВ «Плагіат» (додаток до критерію 5). Проте, перевіряються на плагіат лише дипломні роботи, перевірка академічних робіт для учасників освітнього процесу є платною, культура доброчесності, яка виходить за межі контролю плагіату ще на етапі формування. Фактів виявлення порушень академічної доброчесності серед здобувачів ОП не встановлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони Моніторинг обізнаності студентів щодо процедур контрольних заходів, результативності провадження політики академічної мобільності у тому числі через проведення анкетування здобувачів вищої освіти. Позитивні практики Проведення оцінювання під час дистанційного навчання із застосуванням різних сучасних систем зв'язку та освітніх платформ (Zoom, Moodle та Google forms).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони Недостатня конкретизація та чіткість у силабусах критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти щодо конкретних видів робіт та контрольних заходів. Недоліки Недоступність навчальної та наукової літератури, розміщеної в електронній бібліотеці ЛНАУ для здобувачів вищої освіти поза межами університету. Платна перевірка на плагіат академічних робіт учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів вищої освіти. Зміст політики ЗВО щодо академічної доброчесності концентрується лише на перевірці текстів на запозичення. Рекомендації Забезпечити віддалений доступ до навчальної та наукової літератури, розміщеної в електронній бібліотеці ЛНАУ для здобувачів вищої освіти. Забезпечити безоплатну перевірку на плагіат академічних робіт учасників освітнього процесу, зокрема здобувачів вищої освіти. Запланувати та провести серію тематичних заходів просвітницького характеру із залученням національних та міжнародних експертів з дотримання та популяризації принципів академічної доброчесності в університетському середовищі та забезпечити максимальну участь у них викладачів, студентів, адміністрації та представників сервісних підрозділів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП має високий рівень узгодженості за підкритерієм 5.2, достатній рівень узгодженості за підкритеріями 5.1, 5.3, 5.4 та незначні недоліки, що є підставою для встановлення відповідності в цілому за критерієм 5 на рівні В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ фіксує достатній рівень відповідності академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічного персоналу, задіяного у реалізації ОП "Менеджмент" ЛУ провадження освітньої діяльності та вимогам Положення про акредитацію ОП (додаток 6). Кваліфікація (наукова спеціальність), публікації, профіль наукової діяльності гаранта ОП "Менеджмент" Дубневича Ю.В. відповідають спеціальності. Поєднання академічного, адміністративного та прикладного досвіду гаранта (16 років роботи в університеті на посадах доцента, завідувача кафедри, проректора і 4 роки на посаді заступника голови Жовківської РДА) є перевагою та забезпечують умови для удосконалення процесів розроблення ОП із залученням широкого кола стейкхолдерів та реалізації на рівні, який відповідає запитам ринку. Підтвердженням професійної кваліфікації гаранта є достатні показники публікаційної активності (2 статті у журналах, що індексуються у scopus), міжнародне стажування, залучення додаткових ресурсів для розвитку університету через виконання досліджень на замовлення місцевих ОТГ, управлінська компетентність. Обов'язкові дисципліни загальної та професійної підготовки забезпечують 25 викладачів (2 професори, 22 доценти, 1 старший викладач), вибіркового блоку – 16 викладачів (2 професори, 14 доцентів). ЕГ вважає, що відповідність академічної кваліфікації дисциплінам, що викладаються в цілому є достатньою, освіта і наукові спеціальності викладачів відповідають спеціальності «Менеджмент» і переважно відповідають дисциплінам. Більшість викладачів має наукові публікації за профілем спеціальності та дисциплін, проте є перспективи зростання. Лише 8 викладачів мають публікації у виданнях, що індексуються у scopus, wos; викладачі Боярчук О.В., Веніков Д.П., Лисюк О.В., Бондарчук В.В. не мають публікацій, що відповідають дисциплінам за останні 5 років; 8 викладачів мають 1-3 наукові публікації за останні 5 років; є викладачі, більшість статей яких опубліковані у «Віснику ЛНАУ»; єдиним місцем стажування більшості викладачів професійного блоку є Старопольська вища школа м. Кельце; кількість навчальних, навчально-методичних посібників, розроблених викладачами ЛНАУ є невисокою. ЕГ вважає, що зазначені недоліки не є критичними для бакалаврської програми та компенсуються достатньою професійною активністю викладачів професійного блоку (участь у проектній діяльності на замовлення ОТГ – Дубневич Ю.В., Попівняк Р.Б., Михалюк Н.В.; Гнатишин Л.Б. – експерт консультаційно-дорадчого центру при департаменті агропромислового розвитку Львівської ОДА; Синюк О.В. – консультування ТзОВ Агро ЛВ "Лімітед" кластер Кам'янка-Бузька; практичний досвід викладачів Войничої Л.Й., Радомського С.С., Колодія А.В.). На підставі проведеного аналізу та інформації щодо високого рівня задоволеності студентів, випускників, партнерів

кваліфікацією і досвідом викладачів, ЕГ робить висновок щодо достатнього рівня спроможності ЛНАУ забезпечити якість процесу формування загальних та спеціальних компетентностей здобувачів ОП «Менеджмент».

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

ЕГ має підстави засвідчити дотримання відповідності чинному законодавству процедур конкурсного добору викладачів, який регламентується Статутом ЛНАУ, Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) <https://cutt.ly/VgAydbM> В ході інтерв'ю з керівництвом, викладачами, адміністративним персоналом встановлено, що ЛНАУ не використовує додаткових вимог до викладачів при проведенні конкурсного відбору; що процедури проведення конкурсу є відкритими, рішення приймаються за принципом колегіальності; фактів щодо застосування дискримінаційних ознак та суб'єктивних вимог при проведенні конкурсного відбору не встановлено. Рівень професіоналізму викладачів встановлюється за наявністю наукового ступеню, вченого звання, кількістю та якістю наукових та навчально-методичних публікацій, стажування, показників професійної кваліфікації, педагогічної майстерності.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На основі спілкування з представниками роботодавців ЕГ робить висновок щодо затребуваності випускників та лояльності партнерів, з якими налагоджено тривалі відносини (угоди надані гарантом у відповідь на запит ЕГ). Роботодавці зацікавлені у співпраці з ЛНАУ та беруть участь у організації та реалізації освітнього процесу у таких формах: виступають у статусі бази виробничої та переддипломної практики для студентів ОП «Менеджмент»; організовують тематичні екскурсії на агропідприємства та демонструють специфіку середовища, в якому студенти будуть застосовувати загальні та спеціальні компетентності; сприяння у проведенні досліджень, експериментів, апробації наукових результатів; консультують щодо працевлаштування; є учасниками ярмарок вакансій. Студенти і випускники в ході інтерв'ю підтвердили наявність зазначених партнерських відносин, свою зацікавленість у них та зазначили цінність всіх заходів, які додають їм практичного досвіду та готують до діяльності у реальному секторі. Гарант ОП «Менеджмент» продемонстрував цілеспрямовану роботу по формуванню мережі зовнішніх стейкхолдерів, якими є ПАФ «Винниківська», ТзОВ «Агро Фрутіка Бишків», навчально-науковий центр ЛНАУ, Жовківська РДА, ТОВ «Агро ЛВ Лімітед», ТОВ «ГАЛФРОСТ».

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ встановила, що гарант і адміністрація усвідомлюють потребу залучення до навчального процесу професіоналів та експертів в сфері менеджменту та ведуть роботу в цьому напрямі. З метою участі досвідченого практика у навчальному процесі запрошено (на умовах погодинної оплати) головного спеціаліста відділу стратегічного планування підприємництва та організаційної роботи департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА к.е.н. Олійника А.М. для ведення занять з дисципліни "Менеджмент". Корисним для студентів є прикладний досвід викладачів Дубневича Ю.В., Войничої Л.Й., Колодія А.В. та інших, отриманий у реальному секторі. Позитивною практикою є систематичні виїзні навчальні екскурсії студентів з викладачами у партнерські сільськогосподарські підприємства та проведення занять на базі ТзОВ «Агро ЛВ Лімітед», ТзОВ «Агро Фрутіка Бишків», навчально-науковий центр ЛНАУ, ТОВ «ГАЛФРОСТ», Жовківської РДА. Позитивною практикою є підтримка діяльності ГО «Асоціація випускників» та мережі її представників на факультетах, які проводять щорічні зустрічі випускників із студентами, започаткована форма набуття нового практичного досвіду студентами «Один день з чиновником». ЕГ вважає, що в межах ОП «Менеджмент» налагоджено співпрацю з «зовнішніми» професіоналами, але є потреба її розширення та набуття системного характеру.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів ЛНАУ відбувається відповідно до формальних вимог підвищення кваліфікації, які дотримуються всіма викладачами ОП «Менеджмент» в межах Положення про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників ЛНАУ <https://cutt.ly/VgAydbM>. Це підтверджується конкретною інформацією, наведеною у відомостях про викладачів (додаток до звіту самооцінювання та інформація, надана на запит ЕГ). Для стажувань і підвищення кваліфікації викладачі обирають такі партнерські установи: Старопольська вища школа м. Кельце (Польща), державна вища техніко-економічна школа ім. Кс. Броніслава Маркевича в Ярославі, Польща (Дуб невич Ю.В.), за програмою Erasmus+ в Університеті м. Льєда, Іспанія (Ковалів В.М.) та у провідних львівських університетах (ЛНУ імені Івана Франка, «Львівській політехніці», Національному лісотехнічному університеті України, Львівському торговельно-економічному університеті, Львівській комерційній академії). ЕГ позитивно оцінює такі форми роботи ЛНАУ: корисні для професійного зростання традиційні зустрічі з

практиками та виїзди до господарств; ініційоване адміністрацією ЛНАУ в травні 2020 року навчання всіх викладачів методам роботи у дистанційному форматі (технологічні та дидактичні питання, тривалість – 1 місяць); курси для викладачів з ораторського мистецтва; направлення викладачів на курси з дорадництва, які проводить департамент АПК Львівської ОДА. Разом з цим, ЕГ зазначає обмежене охоплення викладачів зазначеними формами професійного зростання, що було встановлено в ході інтерв'ю.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЛНАУ стимулює розвиток викладацької майстерності, використовуючи взаємовідвідування занять та обговорення їх серед колег. Стимулюючим чинником є щорічне рейтингування викладачів, яке проводиться на підставі Положення про критерії, правила і процедури оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників (НПП), кафедр і факультетів ЛНАУ <https://cutt.ly/VgAydbM>. Положенням передбачено, що за результатами оцінювання проводиться моніторинг рівня фаховості викладачів та формуються і оприлюднюються відповідні рейтинги. Фахова майстерність та професійні здобутки враховуються на етапі обрання за конкурсом та впливають на термін контракту, що є важливим чинником стимулювання для викладачів. Поширеними є методи морального внутрішньокорпоративного заохочення, представлення викладачів до відомчих відзнак. В ході інтерв'ю викладачі зазначили, що прагнуть зростання, проте не продемонстрували достатньої обізнаності щодо результатів рейтингування; надану адміністрацією інформацію щодо преміювання за професійні здобутки викладачі також підтвердили обмежено. ЕГ зазначає, що адміністрація ЛНАУ створює достатні умови для зростання професійної майстерності викладачів, але організація цієї роботи потребує певного удосконалення.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Активна ініціативна позиція та поєднання академічного й прикладного досвіду гаранта ОП «Менеджмент» Ю.В. Дубневича є перевагою та сильною стороною, яка впливає на якість та стрімке удосконалення програми. 2. Практично всі викладачі ОП «Менеджмент» мають наукові ступені і вчені звання; достатнім є рівень відповідності академічної кваліфікації викладачів спеціальності і дисциплінам. 3. Високий рівень задоволеності студентів, випускників, партнерів кваліфікацією і досвідом викладачів. 4. Сформоване коло партнерів-роботодавців, які беруть участь в організації навчального процесу та готові до розширення співпраці. 5. Ініціативи ЛНАУ щодо корпоративних програм підвищення професійної майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони, недоліки: 1. Недостатній рівень публікаційної активності викладачів ОП. 2. Обмеженими є факти набуття викладачами прикладного досвіду, посилення професійної кваліфікації. 3. Система рейтингування викладачів обмежено виконує передбачені функції, не є основою для прийняття управлінських рішень. 4. Співпраця із зовнішніми стейкхолдерами не є системною. 5. Викладачі ОП «Менеджмент» не є активними учасниками програм професійного розвитку, ініційованих ЛНАУ. Рекомендації: 1. Посилити публікаційну активність викладачів ОП, зокрема у виданнях, що індексуються у наукометричних базах scopus, wos. 2. Планувати заходи, що сприяють набуттю викладачами досвіду експертної діяльності, реалізації наукових та прикладних завдань в сфері менеджменту. 3. Забезпечити об'єктивність та коректність процедур рейтингування, передбачити процедуру інформування викладачів про результати рейтингування (із дотриманням етичних принципів), розробити механізм аналізу та узагальнення результатів рейтингування для обґрунтування відповідних рішень. 4. Забезпечити плановий системний характер співпраці з роботодавцями, професіоналами-практиками в напрямі їх залучення до освітньої діяльності; започаткувати опитування зовнішніх стейкхолдерів з метою з'ясування їх очікувань щодо компетентностей випускників та визначення обсягу й характеру їхньої участі у підготовці фахівців в сфері менеджменту. 5. Забезпечити розвиток корпоративної системи професійного зростання викладачів, передбачити широке включення викладачів до її діяльності (удосконалення підходів до проектування змісту освітніх програм, розробка нових методичних підходів до формування засобів діагностики, розвиток викладацької майстерності, організація роботи із стейкхолдерами тощо); підвищити дієвість та прозорість системи винагород викладачів за професійні здобутки.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ фіксує загальну відповідність вимогам критерію 6 та наявність некритичних недоліків, пов'язаних із окремими фактами недостатньої публікаційної активності НПП, характером залучення професіоналів-практиків до освітньої діяльності та рівнем охоплення викладачів програмами професійного зростання, що зумовлює встановлення відповідності на рівні В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

За результатами відеоматеріалів, представлених документів, онлайн-демонстрації приміщень та території студмістечка ЕГ встановлено, що фінансові, матеріально-технічні ресурси ЛНАУ, а також навчально-методичне забезпечення (<https://cutt.ly/zgGgUxl>; <https://cutt.ly/pgGgOAT>) є достатніми для досягнення здобувачами визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. В університеті наявні добре облаштовані приміщення для проведення всіх видів навчальних занять, всі аудиторії економічного факультету мають стаціонарне мультимедійне оснащення, є комп'ютерні класи з достатньою кількістю робочих місць, бібліотека з читальними залами. Студмістечко ЛНАУ є масштабним, естетично привабливим та функціонально комфортним: об'єднує п'ять навчальних корпусів, сім гуртожитків, їдальню, буфет, спортивні та тренажерні зали, футбольне поле, готель. На території студмістечка розташована Дублянська міська лікарня з поліклінікою, є медпункти, в гуртожитках облаштовані ізолятори. Робочі місця персоналу та комп'ютерні класи оснащені комп'ютерами з ліцензійним програмним забезпеченням. Комп'ютери університету підключені до мережі інтернет, на території всього студмістечка, в навчальних корпусах, гуртожитках є вільний доступ до wi-fi. ЗВО має потужну бібліотеку із значним книжковим фондом, який включає рідкісні видання (є каталог стародруків) та сучасну літературу; експертній групі були продемонстровані сучасні читальні зали. Викладачі і студенти підтвердили наявність літератури, необхідної для опанування ОП «Менеджмент», наявність доступу до баз Scopus та Web of Science, міжнародних інформаційних ресурсів, електронного каталогу (посилання на дві відповіді на запит). В умовах карантину можливості користування електронним каталогом бібліотеки є дещо обмеженими, оскільки доступ може бути забезпечений лише через комп'ютери, об'єднані в корпоративну мережу, але бібліотека працює над вирішенням цієї проблеми. ЕГ констатує наявність розвинутої інфраструктури ЛНАУ, гарний стан та достатність матеріально-технічної бази університету, її відповідність сучасним очікуванням студентів та цілям ОП «Менеджмент».

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

На підставі огляду матеріально-технічної бази ЗВО, проведення зустрічей зі здобувачами, випускниками, представниками органів студентського самоврядування, НПП, представниками допоміжних сервісних підрозділів було встановлено, що викладачі та здобувачі мають безоплатний доступ до мережі інтернет на всій території студмістечка, до університетської інфраструктури, спортивної зали, бібліотеки, комп'ютерних аудиторій. Здобувачі та НПП мають безоплатний доступ до наукової та навчальної літератури в паперовій та електронній формі для підготовки до лекційних, практичних, семінарських занять; безкоштовно користуються читальними залами. У ЗВО (в бібліотеці) є безкоштовний доступ до наукометричних баз Web of Science, Scopus. За потреби представники бібліотеки надають консультативну та/або технічну допомогу щодо роботи з базами. Єдина платна послуга, необхідна для навчання в межах ОП – перевірка текстів випускних робіт на наявність плагіату. Адміністрація пояснює платний характер цієї послуги додатковими витратами, які пов'язані з придбанням ресурсу для перевірки.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На підставі онлайн огляду території, корпусів, навчальних аудиторій, робочих кабінетів, гуртожитків та інших приміщень для навчання, роботи та побуту, ЕГ робить висновок, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, дозволяє задовольнити потреби та інтереси щодо комфортних умов для навчання та естетично привабливого середовища. Санітарно-технічний стан усіх приміщень відповідає вимогам чинних норм і правил експлуатації, існуючим нормам охорони праці, умови проживання у гуртожитку відповідають нормам. Територія ЛНАУ є безпечною, має всі умови для підтримання здорового способу життя; є паркова зона з рідкісними рослинами (започаткована в період існування ЛНАУ як лісотехнічного інституту). Є можливість оздоровлення в спортивно-оздоровчому таборі «Маяк» (м. Коблево) <https://cutt.ly/BgS28b6>. В цілому, ЕГ підтверджує високий рівень задоволеності студентів, викладачів, випускників умовами, які створює та забезпечує ЗВО для навчання і роботи, проведення наукових досліджень та соціально активного сучасного побуту і життя.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЛНАУ забезпечує достатній рівень освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів. Освітня підтримка студентів денної та заочної форми навчання в ЛНАУ забезпечена, з одного боку, формальними аспектами організації навчального процесу (чіткий та зручний розклад занять, графіки консультацій викладачів, зручні режими роботи бібліотек, спортивних залів, їдальні) та з іншого, створенням середовища, в якому адміністрація, викладачі та сервісний персонал свідомо орієнтуються на потреби студентів, готові консультувати, допомагати у вирішенні різного типу проблем, відповідально забезпечувати надання освітніх послуг у повному обсязі, та доступ до необхідного доступу навчальних матеріалів, зокрема в умовах карантину. Соціальна підтримка здобувачів забезпечується розвиненою соціальною інфраструктурою Університету та усвідомленням адміністрації та викладачів своєї ролі у соціалізації та вихованні молоді. Реалізації сучасної виховної та просвітницької функції університету сприяє діяльність Музею історії ЛНАУ, Музею Степана Бандери, зали стародруків бібліотеки, дендрологічного парку (започаткований у період існування ЛНАУ у статусі лісотехнічного інституту). Здобувачі зазначили, що завжди отримують всі види консультативної підтримки через кураторів, працівників деканату, кафедру та безпосередньо у відповідних підрозділах (юридичний відділ, відділ міжнародних зв'язків, бібліотека, наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених тощо). Важливу роль, пов'язану із соціально-психологічною підтримкою та духовною освітою молоді, виконує в університеті студентський капелан (провідний фахівець відділу з організації виховної роботи) о. Іван Венгрин, який вільно та відкрито спілкується із студентами в аудиторіях, гуртожитках, проводить тематичні зустрічі, демонструє власним прикладом місію соціального служіння. ЗВО підтримує традицію ведення духовного життя (<https://cutt.ly/sgS244H>) та відкриває ці можливості студентам. В ході зустрічі зі здобувачами та випускниками, ЕГ переконалась у їхній задоволеності всіма видами підтримки з боку ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЛНАУ створені необхідні умови для здобувачів вищої освіти з особливими потребами. Корпуси університету облаштовані пандусами. У ЛНАУ створено умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. Умови забезпечення доступу осіб з особливими потребами до освітнього процесу регулюються Наказом ректора університету №98а від 07.05.2018 «Про порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення» (<https://cutt.ly/SgS9qUH>). Для осіб, що не можуть відвідувати навчальний заклад передбачений вступ на основі співбесіди, що відображено в Правилах прийому на навчання у 2020 році (<https://cutt.ly/egS9rbg>). Особи з особливими потребами мають змогу спілкуватися з викладачами дистанційно чи навчатися за індивідуальним графіком. З метою підвищення рівня інклюзивності університетом встановлено пандуси на вході в навчальні корпуси та в гуртожитки. У ЗВО зараз немає здобувачів першого рівня вищої освіти з особливими освітніми потребами на ОП «Менеджмент».

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЛНАУ має внутрішні нормативні документи, які містять чіткі процедури вирішення конфліктних ситуацій: Положення про розгляд звернень студентів ЛНАУ (<https://cutt.ly/HgS5tZH>); Положення про академічну доброчесність у ЛНАУ (<https://cutt.ly/agS5uhX>); антикорупційна програма ЛНАУ та ряд пов'язаних з антикорупційною діяльністю положень (<https://cutt.ly/ogS5oWY>). У студентів також є можливість скористатися «скринькою довіри», яка розміщена біля деканату. Після зустрічей з усіма учасниками освітнього процесу ЕГ з'ясовано, що фактів виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією або корупцією в межах ОП «Менеджмент» зафіксовано не було. Захист інтересів студентів є метою діяльності студентської самоврядної організації «Основа», що усвідомлює її голова. Здобувачі ОП зазначили, що будь-які непорозуміння легко з'ясовуються в робочому порядку та не набувають ознак конфліктів; поінформованість щодо дій у разі виникнення подібних ситуацій підтвердили.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Розвинена інфраструктура, потужна матеріальна база, гарний стан та достатній рівень технічного облаштування навчальних приміщень; зручне, багатofункціональне та естетично привабливе студмістечко - сучасний простір для навчання, підтримки здорового способу життя, комфортного проживання. Позитивною особливістю освітнього середовища ЛНАУ є акцент на соціальну та духовну складові - підтримка інституту академічних кураторів, діяльність студентського капелана, функціонування музеїв, розвиток та популяризація спортивної інфраструктури, що в сукупності є перевагою для бакалаврської програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: Платна перевірка текстів дипломних робіт на наявність плагіату. Відсутність доступу до електронних фондів бібліотеки з особистих пристроїв студентів та викладачів. Рекомендації: Забезпечити безоплатну перевірку текстів дипломних робіт, планувати розширення обсягів використання антиплагіатної перевірки. Забезпечити доступ до навчальної та наукової літератури, розміщеної в електронній бібліотеці ЛНАУ для здобувачів вищої освіти поза межами університету.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ встановила загальну високу відповідність вимогам критерію 7 та наявність некритичних недоліків, пов'язаних із неповною відповідністю вимогам підкритерію 7.1 (відсутність доступу до електронних фондів бібліотеки з особистих пристроїв студентів) та 7.2 (платна перевірка текстів дипломних робіт). З урахуванням голістичного підходу, ступеню впливу зазначених недоліків на якість ОП та розпочатої в ЗВО роботи по усуненню виявлених недоліків, ЕГ оцінює відповідність критерію 7 на рівні В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Політика та загальні підходи ЛНАУ до проведення процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм регулюється Законом України «Про вищу освіту», Положенням про формування, затвердження та оновлення освітніх програм у Львівському національному аграрному університеті (<https://cutt.ly/VgAydbM>), Положенням про організацію навчального процесу у 2020-2021 рр. (<https://cutt.ly/FgAypcd>), які в сукупності забезпечують багатоетапний підхід до проектування/оновлення змісту ОП. Процедура передбачає ініціативну розробку проєкту, внутрішнє та зовнішнє рецензування, узагальнення пропозицій та зауважень, внесення змін та затвердження на рівні факультету й університету. ОП «Менеджмент» розроблена в 2016 році, переглядалась у 2017, 2018, 2020 рр. із залученням всіх груп студентів, адміністрації ЛНАУ, потенційних роботодавців. Чинна ОП розміщена на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/fgAyyUP>). В цілому ЕГ зазначає відкритість процедур моніторингу та перегляду ОП «Менеджмент», позитивну практику регулярного оновлення змісту ОП, яке проводиться з дотриманням визначених процедур.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) ЛНАУ передбачена участь здобувачів у процесах перегляду ОП та у забезпеченні її якості. В ході інтерв'ю встановлено, що керівництвом ЛНАУ, гарантом та викладачами ОП «Менеджмент» реалізується принцип партнерської співпраці зі студентами, підтримується діяльність органів студентського самоврядування. Голова студентської самоврядної організації «Основа» В. Ковальов зазначив, що члени організації та всі студенти обізнані у можливостях впливу на зміст та умови організації навчального процесу; є членами вченої ради університету і факультету, «Основа» об'єднує представників всіх кафедр, які беруть участь у обговоренні освітніх програм, коригують перелік дисциплін, які пропонуються для загальноуніверситетського вибору, узагальнюють пропозиції студентів та презентують їх адміністрації. Як конкретну позитивну практику ЕГ підкреслює покладення відповідальності на ОСС щодо проведення опитування здобувачів, про що зазначила студентський декан І.Тімків, представник в ОСС від економічного факультету Р.Насібова; в ході цієї роботи відбулось справжнє усвідомлення студентами своєї ролі та були ініційовані подальші кроки участі здобувачів у процесах оновлення ОП. Результати опитування (<https://cutt.ly/FgAt8QI>) були враховані на етапі оновлення ОП 2020 року. За ініціативою студентів В. Кулявця та Р. Насібової, яким було запропоновано прорецензувати ОП 2020 року, до її змісту внесено ОК, спрямований на управління функціонуванням ОТГ («Управління та розвиток ОТГ», вибіркового блоку). ЕГ пересвідчилася, що студенти знають свої права і мають готовність розширювати межі свого впливу на зміст ОП, що у ЗВО створено інституційні засади для цього. Разом з цим, ЕГ зазначає потребу формалізації та системної документальної фіксації наведених фактів та підкреслює потребу удосконалення змісту анкет, які використані для опитування.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Інформація, отримана в ході інтерв'ю з фокус-групами, представлені на запит ЕГ документи є свідченням наявної співпраці та консультативної підтримки роботодавців, які є представниками місцевого бізнес-середовища, органів місцевої виконавчої влади, партнерських агропідприємств, фермерських господарств. ЕГ мала можливість пересвідчитись, що роботодавці із зацікавленістю виступили у ролі рецензентів відповідних варіантів ОП «Менеджмент» (всі рецензії додані гарантом до інформаційної системи НА), беруть участь у заходах ЛНАУ, кафедри менеджменту, зокрема тих, що спрямовані на удосконалення освітніх програм. ЕГ підкреслює наявність запиту роботодавців щодо очікуваних компетентностей випускників (готовність працювати у динамічних умовах, брати відповідальність, мовна компетентність) та готовність сприяти їх формуванню. Позитивною практикою є започатковане опитування роботодавців (<https://cutt.ly/FgAt8QI>), проте його зміст та використання результатів потребують удосконалення; крім того ЕГ констатує дещо формальний характер рецензій роботодавців на ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Робота з випускниками в ЛНАУ передбачає організацію масштабних урочистих зустрічей з випускниками ювілейних років (1 раз на 5 років), запрошення відомих випускників на зустрічі зі студентами, співпрацю щодо забезпечення баз практики; всі ці форми роботи є важливими для студентів ОП «Менеджмент», оскільки додають знань практичної спрямованості, мотивують та допомагають підготуватися до виходу на ринок праці, що було підкреслено в ході інтерв'ю. В ЛНАУ працює ГО «Асоціація випускників», представники якої функціонують на всіх факультетах та забезпечують координацію зв'язків з випускниками. ЕГ засвідчує високий рівень задоволеності випускників процесом підготовки менеджерів в ЛНАУ, лояльність випускників до університету та готовність до співпраці. ЕГ констатує результативність налагодженої співпраці, проте є потреба розширення форм роботи з випускниками, зокрема шляхом відстеження їхніх кар'єрних шляхів як індикатора якості освіти та забезпечення регулярної взаємодії з метою оцінювання випускниками якості отриманої освіти через призму першого досвіду роботи.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ мала можливість пересвідчитись, що керівництво ЛНАУ, кафедри менеджменту, гарант ОП і викладачі усвідомлюють потребу всебічного аналізу програми на предмет виявлення недоліків та своєчасного реагування на них. Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/6gAtNgh>) передбачена система контролю рівня відповідності освітніх програм критеріям якості; питання якості освітніх програм є предметом обговорення на засіданнях кафедри менеджменту, вченої ради факультету, університету (відповідні протоколи додані гарантом до матеріалів справи у ІС НА). Оновлення структури та змісту ОП демонструє позитивну динаміку ліквідації відхилень від актуальних вимог, що відбувається на основі врахування результатів опитувань, рейтингування викладачів, аналізу кадрового забезпечення ОП. Проте факти певного дублювання змісту дисциплін вибіркового блоку, недосконала процедура опитувань внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, недостатня узгодженість систем оцінювання знань з програмними результатами навчання залишаються завданнями, які мають бути вирішені в межах внутрішньої системи забезпечення якості.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Менеджмент» у відповідності до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Наказ МОН №977 від 11.07.2019) проводиться вперше. Експертні висновки попередніх акредитацій МОН програм бакалаврського рівня спеціальності «Менеджмент» ЛНАУ (2010, 2016 рр.) експертній групі не доступні. Для встановлення характеру реакції ЗВО на результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти експертною групою проаналізовані висновки за результатами акредитації в 2017 році ОП «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://cutt.ly/UgDtpIP>) та результати акредитаційної експертизи за новою процедурою ОП «Туризм» (грудень 2019 року) (відповідь на запит ЕГ - файл «Експертний висновок та звіт ОП Туризм»), ОП «Технології захисту навколишнього середовища» (березень 2020 року) (<https://cutt.ly/hgDtdZV>). ЕГ зазначає, що частина зауважень зазначених висновків усунена: започатковані та реалізуються власні програми професійного розвитку викладачів (викладацька майстерність, soft skills викладача), активізовані зв'язки з бізнесом, зокрема у напрямі виконання досліджень на замовлення, активніше залучаються до навчального процесу практики, використовуються форми викладання, спрямовані на відпрацювання компетентностей; реалізуються (зокрема на ОП «Менеджмент») програми академічної мобільності для викладачів та студентів. Є ряд недоліків, які ще простежуються: потреба оновлення Положення про академічну доброчесність в

напрямі розширення обсягів перевірки письмових робіт; звіти щодо результатів громадського обговорення проєктів ОП не оприлюднені; функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти є ускладненим через покладення відповідних функцій на ряд окремих підрозділів, що не сприяє узгодженості та є недостатньо ефективним через завантаженість працівників цих підрозділів іншою роботою; сайт ЗВО є недостатньо інформативним, актуальність нових та матеріалів підтримується за окремими рубриками, внутрішні нормативні документи не систематизовані. В ході інтерв'ю ЕГ встановила, що керівництво ЗВО усвідомлює потребу вирішення зазначених проблем та працює в цьому напрямі, тобто зовнішня експертиза сприяє підвищенню якості освітніх програм ЛНАУ.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Інтерв'ю із керівництвом ЛНАУ, гарантом та розробниками ОП, викладачами та фахівцями адміністративних й сервісних підрозділів ЗВО свідчать про усвідомлення актуальних вимог до забезпечення якості освітніх програм та пов'язаних з ними потреб удосконалення процедур її забезпечення. ЗВО намагається фіксувати певні відхилення, вивчає та впроваджує прогресивні практики та демонструє позитивну динаміку стану внутрішньої системи забезпечення якості освіти та поступове формування культури якості як цінності, яка усвідомлено підтримується всіма учасниками освітньої діяльності. Серія інтерв'ю, аналіз стратегічних орієнтирів розвитку університету і кафедри менеджменту є підставою для висновку ЕГ щодо впевненої орієнтації на модернізацію, якість та відповідальність перед здобувачами освіти та всіма стейкхолдерами, що має забезпечити розвиток ОП «Менеджмент». Напрямом розвитку культури якості в ЛНАУ є впорядкування численних локальних документів, що регламентують внутрішню систему забезпечення якості з метою усунення таких недоліків, встановлених ЕГ на основі аналізу матеріалів сайту ЗВО та змісту документів: на сайті документи розміщені без підписів та печаток, не систематизовані за змістом, тематикою, цільовими аудиторіями, що ускладнює пошук та користування.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Партнерська взаємодія адміністрації ЛНАУ, розробників ОП «Менеджмент» із здобувачами освіти, наявність інституційних засад для їхньої участі у процесах перегляду освітніх програм, позитивна динаміка процесу залучення здобувачів освіти до забезпечення якості освітніх програм. 2. Сильною стороною ЛНАУ є надійне коло зовнішніх стейкхолдерів – роботодавців, партнерів та випускників, готових до розширення співпраці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: 1. Процес співпраці з зовнішніми та внутрішніми стейкхолдерами є недостатньо системним, є ознаки формального рецензування ОП. 2. Підхід до проведення опитувань не забезпечує достатнього впливу на підвищення якості ОП. 3. Документи, які регламентують діяльність в межах внутрішньої системи забезпечення якості освіти є недостатньо впорядкованими; на сайті розміщені без підписів та печаток у незручному для користування форматі. Рекомендації: 1. Забезпечення системної роботи з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами ОП, популяризації та пояснення ролі стейкхолдерів та можливостей їх впливу на якість ОП; забезпечення документального супроводу процесів обговорення ОП та систематизації пропозицій і зауважень. 2. Зміст анкети, яка використовується для проведення опитувань потребує розширення та конкретизації питань в напрямі орієнтації на зміст навчального контенту та визначення напрямів удосконалення освітньої програми. 3. Доцільною є систематизація внутрішніх нормативних актів за змістом, функціональною та інституційною приналежністю та зручне розташування на сайті у вигляді каталогу затверджених, підписаних та належним чином оформлених документів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ встановила загальний рівень відповідності вимогам підкритеріїв 8.1-8.7 та наявність некритичних недоліків, пов'язаних із потребою узагальнення результатів громадських обговорень, удосконалення інструментарію опитувань, що, з урахуванням голістичного підходу та відносного оцінювання вагомості окремих вимог, є підставою для встановлення рівня відповідності В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО діє ряд локальних нормативних документів, які визначають права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу (Статут Львівського національного аграрного університету <https://cutt.ly/EgSs9l1>; Правила внутрішнього трудового розпорядку; Колективний договір; положення про структурні підрозділи університету <https://cutt.ly/ogSduAQ>). Документи та процедури, які вони визначають, є чіткими і зрозумілими, їх доступність забезпечується шляхом оприлюднення відповідних документів на веб-сайті ЗВО. Визначені правила та процедури дотримуються під час реалізації ОП. Проведені зустрічі підтверджують обізнаність усіх учасників освітнього процесу щодо їхніх прав та обов'язків, регламентованих зазначеними документами.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті ЗВО було розміщено проект ОП на 2020-2021 навчальний рік (<https://cutt.ly/hgSkfUi>) з метою отримання зауважень / пропозицій від стейкхолдерів. Пропозиції та зауваження можуть надсилатись на електронну адресу: lnau_nc@ukr.net.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На веб-сайті університету оприлюднено ОП 2019 р. (<https://cutt.ly/AgScBDo>) та ОП 2020 р. (<https://cutt.ly/JgScNRm>), які містять всю необхідну інформацію щодо самої програми "Менеджмент" - характеристику ОП, форми та методи навчання і оцінювання, програмні компетентності та очікувані результати навчання, перелік освітніх компонентів тощо. На сайті також розміщено силабуси дисциплін (<https://cutt.ly/QgSblwl>). Обсяг основної інформації про ОП "Менеджмент" є достатнім. Разом з цим, ЕГ бачить потребу у більш широкому інформуванні зовнішніх стейкхолдерів щодо умов реалізації ОП "Менеджмент": на сайті відсутня інформація про академічний та професійний досвід викладачів ОП "Менеджмент"; сторінка кафедри менеджменту не містить посилань на ОП, перелік і зміст освітніх компонентів, відсутня інформація про позааудиторні заходи; новини щодо студентського життя, наукової діяльності, академічної мобільності є частково неактуальними; незручним є спосіб ознайомлення з документами (через завантаження).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Відкритий доступ та зрозумілість локальних нормативних документів, які регламентують права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Обсяг розміщеної інформації про ОП, її цілі, очікувані результати навчання та освітні компоненти в цілому є достатнім для всіх груп стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Розміщення інформації на сайті є недостатньо зручним (ознайомлення з документами потребує завантаження) і зрозумілим для стороннього користувача; сторінка кафедри менеджменту не містить посилань на освітні програми, перелік та зміст освітніх компонентів. Результати громадського обговорення ОП не представлені на сайті. Рекомендації Рекомендується змістовно й технічно модернізувати сайт, удосконалити навігацію, підтримувати актуальність контенту. Оприлюднювати таблицю пропозицій стейкхолдерів протягом одного тижня після завершення громадського обговорення проекту ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ констатує загальний рівень відповідності вимогам підкритеріїв 9.1-9.3 з недоліками, які не впливають суттєво на якість ОП та можуть бути усунуті в короткі терміни. Сайт ЗВО містить необхідну інформацію для різних груп стейкхолдерів, хоча є недостатньо зручним у користуванні. З урахуванням голістичного підходу ЕГ фіксує відповідність критерію 9 на рівні В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Критерій 2.pdf</i>	HrZ8szkURSFfdBJ42Q8qmo7L7lX42ctuyoq8IEovtA8=
Додаток	<i>Критерій 1.pdf</i>	I/K3gDgLLoMv9j8SOpg8Gq/WrUfoi7o3tkdTeItbGvA=
Додаток	<i>Критерій 4.pdf</i>	92ncha2io86mBV1kLMZ5EQBkzT9XhR5vVPsyn+2eCFA=
Додаток	<i>Критерій 6.pdf</i>	8IXCbdwY4KBZ7ThqQMxJ6oIYqCWD0DGzX7JThK9hhFQ=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шаульська Лариса Володимирівна

Члени експертної групи

Котикова Олена Іванівна

Віннікова Еліна Олександрівна